

Szélel, szélel szemben

Gyakran előfordul, hogy beszélgetünk valakivel, s bár mindketten elmondtuk már, amit akartunk, a szó csak nem áll le. A másik nem is figyel, a beszélő pedig úgy érzi, falra hányt borsóhoz hasonlít a szövege. Vagyis leperreg és elgurul. A román nyelvben is létezik a hatás nélküli szóhalmaznak egy plasztikus megfogalmazása: vorbe-n vânt. A szélnek ugyan semmi köze a borsóhoz, de a két szófordulat lényege ugyanaz, ha fordítanánk őket, azzal akár példát is szolgáltatnánk, akarattunkon kívül.

Nincs is értelme azon keseregni, hogy a mi lepergő borsóink kevésbé érzékletesek, mintha a szélbe – vagy netán az üres falaknak? – beszélnének, mivel nyelvünkben van egy olyan kifejezés, ami sokkal erősebb a fentinél: ha valakit ugyanis szélnek eresztünk, az végleges eltávolítást jelent a közeliünkől, durvábban kirúgást. Mögöttes jelentése, hogy minekünk nincs szükségünk arra a személyre, tárgyra, érzelemre, fogalomra, akkor sem, ha az illető mondjuk, nem is széllel bélelt egyén, vagyis üres, megbízhatatlan, netán csaló, hanem rendes, csak számunkra nem rokonszenves. De óvakodjunk románul úgy jellemezni valakit, hogy căptușit cu vânt, mert esetleg végérvényesen kiír az ismerősei közül, mint olyat, akivel nem tud szót érteni. Igen, végérvényesen, vagyis fără doar și poate, azaz kertelés, habogás nélkül, közbe-

szúrt sorozatos „de mégis” vagy „lehet” kitérővel.

Nem árt ezt notórius ferdítgető ismerőseinknek is a szájukba rágni, ahogy bizonyos állatok, elsősorban talán madarak szokták etetni a csemetéiket, bár románul ez is egy kissé másképpen hangzik: mură-n gură, mondják, aminek kissé gúnyolódó éle van, hiszen a szerderrel még egy csecsemő is könnyen megbirkózna. És a nagyon fontos dolgokat is csak magyarul kössük valakinek a lelkére, hisz románban nincs olyan, hogy leagă pe suflet, csak az, hogy pune pe suflet, ami számunkra annyit jelent, hogy mellre szív, más szóval megsértődik vagy szívére vesz valamit.

Ennyi sok óvás és figyelmeztetés után viszont a gondolatsort elindító szélhez, és két olyan példával zárnám, melyeknek tökéletesen azonos a formájuk és a tartalmuk, hisz ahogy az eddigi ferdítgetéseinkből is láthattuk, a hasonlóságra is akadnak példák. Inkább a közéleti beszédben emlegetik azokat a jól helyelkedő egyéneket, akik mindig azt figyelik, honnan fúj a szél – de unde bate vântul –, és arra próbálnak helyelkedni, mások viszont önnön külső és belső nyugalmaik érdekében követik a jó tanácsot – románul is, magyarul is –, és nem próbálják meg a szélel szembe végezni kisdolgukat, mert attól csakis ők mocskolódnának be.

Molnár Judit

Fizessen elő lapunkra!

A *Várad folyóirat* előfizetési díja: 3 hónapra 25 lej, 6 hónapra 50 lej, 1 évre 100 lej. A lap előfizethető a Gheorghe Șincai Megyei Könyvtár pénztárában készpénzzel vagy postán pénzesutalvánnyal (mandat poștal), az előfizető nevének és pontos lakcímének,

valamint az „Abonament *Várad*” megjelölésével a feltüntetésével: Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Oradea; CUI 4687188; Cod IBAN: RO66TREZ07621G330800XXXX, Trezoreria Oradea. Az előfizetők a lapot postán kapják meg.

Tárlat

4. Meséket mondó színek, anyagok, kompozíciók – Kovásznai művészcsoport kiállítása a nagyváradai Tibor Ernő Galériában

Portré

6. Önmaga és a mások örömeire hímez – Bemutatjuk Sarkadi Ilona margittai hímezőnőt

Kultúra

8. A könyvekben ott a világegyetem – Interjú Ligia Antonia Mirişannal, a Bihar Megyei Gheorghe Şincai Könyvtár menedzserével

(Fény)képes krónika

11. Farkasúzó Mutu – Kerekes István fotója és története

Kultúra

12. Döntések és kihívások keresztútjében – Beszélgetés Meleg Vilmosmal, a Nagyváradai Állami Filharmónia leköszönt igazgatójával

Dal – szöveg

15. „Hol a világ véget ér, nem ér véget a dal” (3.) – Tamás-Péter Réka tanulmányának folytatása Bródy János dalszövegeiről

Irodalom

18. A költészet iránya önmagunk kivetülése – Somló Ágnes egykori beszélgetése Allen Ginsberggel
22. Feltámadás – Sztaskó Richard rövidprózája
24. Tóth Ágnes gyermekversei

Társadalom

25. Valami készül Szalontán – Laczikó Csaba, azaz Mr. Siid új projektje

Biharország – História

26. Történelmi okmány 1919-ből a nagyváradai hatalomátadásról

Vélemény

29. Munkavállalók (14.) – D. Mészáros Elek szocioriportjának folytatása

Biharország – Szomszédoló

32. Haranghy Jenő színes üvegkompozíciói – A berettyóújfalui kórház kincseit és alkotójukat Kocsis Csaba mutatja be

Biharország – Kultúra

35. Értékgyűjtő orvos hagyatékát gondozzák – Az érmihályfalvi Dr. Andrassy Ernő Történelmi és Néprajzi Városi Múzeumban jártunk

Biharország – Üdítő

38. Bölcs tanács – Keresztrejtvény

Társadalom

39. Összevonják a múzeumokat is – Megállapodott a város és a megye vezetője a nagyváradai városi közgyűjtemény és a Körösvidéki Múzeum összeolvasztásáról

A CÍMLAPON DOMOKOS BÍBORKA PLAKÁTTERVE A KOVÁSZNAI MŰVÉSZEK KÖZÖS NAGYVÁRADAI KIÁLLÍTÁSÁHOZ

Várad folyóirat – kulturális közéleti havilap. **Kiadja** a Gheorghe Şincai Bihar Megyei Könyvtár – Nagyvárad, Várad Kulturális Folyóirat Részleg. **Intézményfenntartó:** Bihar Megye Tanácsa. **Szerkesztőség és kiadó:** Nagyvárad, Armatei Române utca 1/A, C épület, II. em. 7. ajtó; telefon: 0259/431-257; 0771/269-647. **Postacím:** 410087 Oradea, str. Armatei Române nr. 1/A, corp C. **E-mail:** biharmegye@gmail.com; bibliobihor@yahoo.com; **internet:**

www.bibliobihor.ro; www.varad.ro; https://varadbiblioteca.blogspot.com. **Szerkesztőbizottság:** Fried Noémi Lujza, Máté Zsófia, Tóth Hajnal. **Munkatársak:** Darabont Éva tördelőszerkesztő, Megyesi Antónia olvasószerkesztő-korrektor; Barabás Zsuzsa, D. Mészáros Elek, Dérer Ferenc, Kocsis Csaba, Molnár Judit, Szóke Ferenc, Tóth Ágnes. Készült a Litera Print Kft. nagyváradai nyomdájában. ISSN 1583-0616